TIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA VIETNIEKA RĪKOJUMS

2015. gada 23. aprīlī*

Apelācija — Rīkojums par pagaidu noregulējumu — Pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi — Uzaicinājums iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā attiecībā uz īpašuma un personu apdrošināšanas pakalpojumiem — Pretendenta piedāvājuma noraidīšana un lēmums piešķirt līguma slēgšanas tiesības citam pretendentam — Pieteikums par piemērošanas apturēšanu — Īpaši smags fumus boni juris — Steidzamība — Būtisks kaitējums — Neatgriezenisks kaitējums — Neesamība — Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību — Direktīva 89/665/EEK — Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants — Nogaidīšanas termiņš pirms līguma noslēgšanas — Piekļuve informācijai, kas ļauj izvērtēt lēmuma piešķirt līguma slēgšanas tiesības tiesiskumu

Lieta C-35/15 P(R)

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 57. panta otrajai daļai, kas iesniegta 2015. gada 29. janvārī,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *S. Delaude* un *L. Cappelletti*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībniece –

Vanbreda Risk & Benefits , ko pārstāv *P. Teerlinck*, *P. de Bandt* un *M. Gherghinaru*, advokāti,

prasītāja pirmajā instancē.

TIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA VIETNIEKS,

uzklausījis pirmo ģenerāladvokātu M. Vatelē [*M. Wathelet*],

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Ar savu apelācijas sūdzību Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas priekšsēdētāja rīkojumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R, EU:T:2014:1024; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais rīkojums"), ar kuru viņš apmierināja *Vanbreda Risk & Benefits* (turpmāk tekstā – " *Vanbreda*") pieteikumu par piemērošanas apturēšanu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV L 395, 33. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV L 335, 31. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 89/665"), 2. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Dalībvalstis nodrošina to, ka pasākumos attiecībā uz 1. pantā paredzētajām pārskatīšanas procedūrām ir noteikts pilnvarojums:

a) tiklīdz rodas izdevība un panākot vienošanos veikt pagaidu pasākumus, lai izlabotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgajām interesēm, tostarp pasākumus, lai apturētu valsts līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru vai nodrošinātu tās apturēšanu, vai apturētu jebkura līgumslēdzējas iestādes pieņemtā lēmuma īstenošanu;

b) vai nu atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus, vai nodrošināt to atcelšanu, tostarp atcelt diskriminējošas tehniskās, ekonomiskās vai finanšu prasības uzaicinājumā uz konkursu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru;

c) atlīdzināt zaudējumus personām, kam ar pārkāpumu nodarīts kaitējums."

3 Minētās direktīvas 2. panta 7. punkta otrajā daļā ir noteikts šādi:

"Turklāt, izņemot gadījumus, kad pirms zaudējumu atlīdzināšanas lēmums ir jāatceļ, dalībvalstis var paredzēt, ka pēc līguma noslēgšanas saskaņā ar 1. panta 5. punktu, šā panta 3. punktu vai 2.a līdz 2.f pantu par pārskatīšanas procedūrām atbildīgā struktūra ir pilnvarota lemt vienīgi par zaudējumu atlīdzināšanu personām, kurām ar pārkāpumu nodarīts kaitējums."

4 Šīs direktīvas 2.a pantā pēc lēmuma piešķirt līguma slēgšanas tiesības pieņemšanas ir noteikts desmit dienu nogaidīšanas termiņš, ja tiek izmantots fakss vai elektroniskie līdzekļi, vai piecpadsmit dienu termiņš, ja tiek izmantoti citi saziņas līdzekļi, kurā pēc šī lēmuma pieņemšanas nedrīkst noslēgt līgumu (turpmāk tekstā – "desmit dienu nogaidīšanas termiņš"). Šajā pantā ir noteikts:

"1. Pieņemot nepieciešamos noteikumus atbilstīgi šā panta 2. punktā un 2.c pantā izklāstītajiem obligātajiem nosacījumiem, dalībvalstis nodrošina, ka [..] [attiecīgajām personām par publisko iepirkumu] ir pietiekami daudz laika, lai efektīvi pārskatītu līgumslēdzēju iestāžu pieņemtos lēmumus par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

2. Pēc lēmuma par tāda līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, uz ko attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta] Direktīva 2004/18/EK [par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.)], līgumu nevar noslēgt, kamēr nav pagājis termiņš, kas ir vismaz desmit kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem ir nosūtīts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ja izmanto faksu vai elektroniskus līdzekļus, vai – ja izmanto citus saziņas līdzekļus – vai nu vismaz piecpadsmit kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem ir nosūtīts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, vai arī vismaz desmit kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad saņemts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Pretendentus uzskata par attiecīgiem, ja viņi vēl nav galīgi izslēgti. Izslēgšana ir galīga, ja tā ir paziņota attiecīgajiem pretendentiem un ja vai nu neatkarīga pārskatīšanas struktūra to ir atzinusi par likumīgu, vai arī tai vairs nevar piemērot pārskatīšanas procedūru.

Kandidātus uzskata par attiecīgiem, ja līgumslēdzēja iestāde nav darījusi pieejamu informāciju par viņu pieteikuma noraidīšanu, pirms attiecīgajiem pretendentiem paziņots lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Katram attiecīgajam pretendentam vai attiecīgajam kandidātam paziņojot lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, tam pievieno:

— kopsavilkumu par atbilstīgajiem iemesliem, kā minēts Direktīvas [2004/18] 41. panta 2. punktā, ņemot vērā minētās direktīvas 41. panta 3. punktu; un

— precīzu norādi par konkrētu nogaidīšanas periodu, ko piemēro saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponē šo punktu."

5 Ar Direktīvas 89/665 1. panta 5. punktu un 2. panta 3. punktu īpašos apstākļos ir paredzēts desmit dienu nogaidīšanas termiņš. Ar šīs direktīvas 2.b līdz 2.f pantu ir papildināta minētajā direktīvā paredzētā pārskatīšanas sistēma, kas ir balstīta uz tās 2.a pantā noteiktā nogaidīšanas termiņa ievērošanu.

6 Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV L 362, 1. lpp.), 171. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Līgumslēdzēja iestāde nedrīkst parakstīt līgumu vai pamatlīgumu, uz ko attiecas Direktīva [2004/18], ar veiksmīgo pretendentu, pirms nav pagājušas četrpadsmit kalendārās dienas.

Šis periods sākas, skaitot no vienas no šādām dienām:

a) dienas, kad vienlaicīgi nosūtīti paziņojumi veiksmīg[aj]iem un neveiksmīg[aj]iem pretendentiem;

b) ja līgumu vai pamatlīgumu piešķir saskaņā ar pārrunu procedūru bez līguma paziņojuma publicēšanas – dienas, kad *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēts [..] līguma piešķiršanas paziņojums.

Ja nosūtīšanai, kas minēta otrās daļas a) apakšpunktā, izmanto faksu vai elektronisku līdzekli, atlikšanas periods ir desmit kalendārās dienas.

Vajadzības gadījumā līgumslēdzēja iestāde var apturēt līguma parakstīšanu, lai veiktu papildu pārbaudi, ja to attaisno neveiksmīgo vai noraidīto pretendentu vai kandidātu pieprasījumi vai piezīmes, vai jebkura cita attiecīga informācija, ko tā saņēmusi. Pieprasījumi, piezīmes vai informācija jāsaņem pirmajā daļā noteiktajā periodā. Apturēšanas gadījumā visus kandidātus vai pretendentus informē trīs darba dienu laikā pēc apturēšanas lēmuma.

[..]"

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais rīkojums

7 Komisija 2013. gada 10. augustā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā ar numuru OIB.DR.2/PO/2013/062/591 attiecībā uz īpašuma un personu apdrošināšanas publisko iepirkumu, kurš sadalīts četrās daļās. 1. daļa attiecās uz apdrošināšanas polisēm – sākot no 2014. gada 1. marta – nekustamajam īpašumam un tajā esošajām mantām, un Komisija līgumu noslēdza savā vārdā, kā arī šādu līgumslēdzēju iestāžu vārdā: Eiropas Savienības Padome, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Eiropas Savienības Reģionu

komiteja, Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra, Konkurētspējas un inovāciju izpildaģentūra, Pētniecības izpildaģentūra, Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra un Inovācijas un tīklu izpildaģentūra.

8 Uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus mērķis bija aizstāt spēkā esošo līgumu, kas bija noslēgts ar konsorciju, kurā *Vanbreda* bija brokere, un kas beidzās 2014. gada 28. februārī.

9 2013. gada 7. septembrī paziņojums par publisko iepirkumu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* pielikumā (OV S 174), pagarinot piedāvājumu iesniegšanas beigu termiņu līdz 2013. gada 25. oktobrim un atklātās piedāvājumu atvēršanas sēdes termiņu līdz 2013. gada 31. oktobrim. Šajā sēdē piedāvājumu atvēršanas komisija atzīmēja divu piedāvājumu saņemšanu daļai Nr. 1, kurus bija iesniegušas, pirmkārt, *Marsh SA* (turpmāk tekstā – "*Marsh*"), apdrošināšanas brokere, un, otrkārt, *Vanbreda*.

10 2014. gada 30. janvārī Komisija informēja *Marsh*, ka tās piedāvājums ticis izraudzīts attiecībā uz daļas Nr. 1 piešķiršanu, un *Vanbreda*, ka tās piedāvājums nav ticis izraudzīts attiecībā uz šo daļu, jo tā nebija piedāvājusi zemāko cenu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). Vēstule, ar kuru Komisija paziņoja apstrīdēto lēmumu *Vanbreda*, šai pēdējai tika nosūtīta ar *DHL* un pa elektronisko pastu.

11 Komisija, *Marsh* un apdrošinātāji parakstīja pakalpojumu līgumu 2014. gada 27. februārī, un šis līgums stājās spēkā 2014. gada 1. martā.

12 Ar atsevišķiem 2014. gada 28. marta prasības pieteikumiem *Vanbreda* Tiesas kancelejā, pirmkārt, cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu saskaņā ar LESD 263. pantu, kā arī prasību atlīdzināt zaudējumus saskaņā ar LESD 268. un 340. pantu ar mērķi piespriest Komisijai tai samaksāt EUR 1 miljonu un, otrkārt, iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kurā tā būtībā lūdza pagaidu noregulējuma tiesnesi saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 105. panta 2. punktu uzdot apturēt apstrīdētā lēmuma izpildi līdz tāda rīkojuma izdošanai, ar kuru tiktu izbeigta šī pagaidu noregulējuma tiesvedība, un apturēt apstrīdētā lēmuma izpildi līdz brīdim, kad Vispārējā tiesa būs lēmusi par galveno prasību.

13 Ar 2014. gada 3. aprīļa rīkojumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzdeva, pirmkārt, apturēt apstrīdētā lēmuma, kā arī pakalpojumu līguma, kas noslēgts starp Komisiju, *Marsh* un šajā ziņā attiecīgo(-ajiem) apdrošinātāju(-iem), izpildi līdz tāda rīkojuma izdošanas brīdim, ar kuru tiktu izbeigta šī pagaidu noregulējuma tiesvedība, un, otrkārt, iesniegt konkrētus dokumentus, uz kuriem bija norādījusi *Vanbreda*.

14 2014. gada 8. aprīlī Komisija iesniedza lūgumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājam nekavējoties ar atpakaļejošu spēku un bez jebkādām atrunām atcelt 2014. gada 3. aprīļa rīkojuma *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R) rezolutīvās daļas 1. punktu. Ņemot vērā faktus, kas viņam tika darīti zināmi ar šo lūgumu, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2014. gada 10. aprīlī izdeva jaunu rīkojumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R), apmierinot Komisijas lūgumu. 2014. gada 25. aprīlī Komisija iesniedza savus apsvērumus attiecībā uz pieteikumu par pagaidu noregulējumu.

15 2014. gada 4. decembrī ar apstrīdēto rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzdeva apturēt apstrīdētā lēmuma izpildi. Šī rīkojuma 136. punktā atzinis, ka nosacījums attiecībā uz *fumus boni juris* ir izpildīts, un minētā rīkojuma 142.–145. punktā norādījis, ka minētais kaitējums ir būtisks, viņš šī rīkojuma 148.–165. punktā nosprieda, ka, ņemot vērā īpatnības, kas piemīt pieteikumiem par pagaidu noregulējumu publisko iepirkumu jomā, kā arī to, ka izskatāmajā lietā ir izpildīts nosacījums par īpaši smagu *fumus boni juris*, steidzamības nosacījums arī ir izpildīts, lai arī neatgriezenisks kaitējums nav radies. Lai pamatotu šo secinājumu, viņš it īpaši balstījās uz Savienības tiesību vispārējo principu, kas izriet no pagaidu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā, kura ir jānodrošina publisko iepirkumu jomā, ko viņš sākotnēji ir aprakstījis pārsūdzētā rīkojuma 16.–20. punktā.

16 Pārsūdzētā rīkojuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

1) apturēt [apstrīdētā] lēmuma, ar kuru [Komisija] ir noraidījusi piedāvājumu, kuru [*Vanbreda*] bija iesniegusi pēc uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus iepirkumā par īpašuma un personu apdrošināšanu, un ir piešķīrusi šī līguma slēgšanas tiesības citai sabiedrībai, izpildi, ciktāl tas attiecas uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu daļai Nr. 1;

2) atstāt spēkā [minēto] lēmumu līdz brīdim, kad būs beidzies termiņš apelācijas sūdzības par šo rīkojumu iesniegšanai;

3) atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu."

Lietas dalībnieku prasījumi

17 Komisija lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzētā rīkojuma 1. un 2. punktu;

— noraidīt pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu, un

— piespriest *Vanbreda* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tajā skaitā tiesāšanās izdevumus Vispārējā tiesā.

18 *Vanbreda* prasījumi Tiesai ir šādi:

— noraidīt apelācijas sūdzību kopumā;

— apstiprināt pārsūdzētā rīkojuma rezolutīvo daļu, kā arī noteiktos pagaidu pasākumus, un

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tajā skaitā tiesāšanās izdevumus Vispārējā tiesā.

Par apelāciju

19 Savas apelācijas sūdzības atbalstam Komisija izvirza četrus pamatus, kas attiecīgi ir balstīti uz kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot steidzamības nosacījumu saistībā ar neatgriezeniska kaitējuma neesamības sekām, kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot šo pašu nosacījumu attiecībā uz, iespējams, būtisku kaitējumu, kas neesot nodarīts *Vanbreda*, kļūdu tiesību piemērošanā, izsverot intereses attiecībā uz piemērojamajām tiesību normām, lai vērtētu *Vanbreda* intereses, un kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz trešo personu interešu neņemšanu vērā.

Lietas dalībnieku argumenti

20 Saistībā ar pirmo pamatu Komisija būtībā apgalvo, ka Vispārējās tiesas priekšsēdētājs ir pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka, ņemot vērā iespējamo īpaši smaga *fumus boni juris* esamību, steidzamības nosacījums izskatāmajā lietā ir izpildīts, lai arī *Vanbreda* nav pierādījusi, ka tās pieteikuma par pagaidu noregulējumu noraidīšana tai varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu. Tā it īpaši norāda, ka Vispārējās tiesas priekšsēdētāja minētā Direktīva 89/665 nav piemērojama Eiropas Savienības iestādēm un tajā nav noteikti izpildes apturēšanas piešķiršanas nosacījumi. Tā arī uzsver, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru pagaidu noregulējuma tiesvedības mērķis ir nevis galīgi novērst prettiesiskumu, bet nodrošināt gaidāmā galīgā lēmuma pilnīgu efektivitāti.

21 *Vanbreda* it īpaši atbild, ka atbilstoši īpatnībām, kas piemīt pagaidu noregulējuma tiesvedībām publiskā iepirkuma jomā, un ņemot vērā tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā svarīgo nozīmi šajā jomā atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantam, Vispārējā tiesa ar pārsūdzēto rīkojumu ir pareizi piemērojusi atbilstošās tiesību normas, kas piemērojamas pieteikumiem par pagaidu noregulējumu.

Tiesas vērtējums

22 Sākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 104. panta 2. punktu pieteikumos par pagaidu noregulējumu ir jāprecizē strīda priekšmets, apstākļi, kas nosaka steidzamību, kā arī faktiskie un tiesību pamati, kuri pirmšķietami pamato prasītos pagaidu pasākumus. Tādējādi pagaidu noregulējuma tiesnesis var apturēt piemērošanu un izpildi un noteikt citus pagaidu pasākumus, ja, ņemot vērā faktiskos un tiesību pamatus, to noteikšana sākotnēji šķiet pamatota (*fumus boni juris*) un tie ir jānosaka un jāīsteno steidzami, lai novērstu būtisku un neatgriezenisku kaitējumu prasītāja interesēm pirms lēmuma taisīšanas pamatlietā. Šie nosacījumi ir kumulatīvi tādā veidā, ka pieteikums par pagaidu pasākumu veikšanu ir jānoraida pat tad, ja viens no tiem nepastāv [rīkojums *SCK* un *FNK* /Komisija, C-268/96 P(R), EU:C:1996:381, 30. punkts].

23 Jākonstatē, ka pārsūdzētajā rīkojumā sniegtā argumentācija, saskaņā ar kuru steidzamības nosacījums izskatāmajā lietā ir izpildīts, lai arī nav radīts neatgriezenisks kaitējums, atšķiras no Savienības tiesu izstrādātās judikatūras attiecībā uz šo nosacījumu, it īpaši attiecībā uz atlīdzināmu finansiālu kaitējumu publisko iepirkumu jomas procedūrā noraidītajam pretendentam.

24 Saskaņā ar Tiesas un Vispārējās tiesas pastāvīgo judikatūru finansiāls kaitējums, izņemot īpašus gadījumus, nevar tikt uzskatīts par neatgriezenisku, ja, piešķirot finansiālu kompensāciju, parasti var tikt atjaunots cietušās personas stāvoklis, kāds tas pastāvēja pirms kaitējuma rašanās. Šāds kaitējums it īpaši var tikt atlīdzināts, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar LESD 268. un 340. pantu (Tiesas priekšsēdētāja rīkojums Komisija/*Pilkington Group*, C-278/13 P(R), EU:C:2013:558, 50. punkts un tajā minētā judikatūra; publisko iepirkumu jomā skat. arī Vispārējās tiesas priekšsēdētāja rīkojumu *Communicaid Group*/Komisija, T-4/13 R, EU:T:2013:121, 22., 28.–30., 33., 34. un 37. punkts). Kā Vispārējās tiesas priekšsēdētājs nosprieda pārsūdzētā rīkojuma 154. un 156. punktā, saskaņā ar šo judikatūru izskatāmajā lietā minētais kaitējums nav neatgriezenisks.

25 Tomēr, ciktāl Vispārējās tiesas priekšsēdētājs savu secinājumu, ka izskatāmajā lietā steidzamības nosacījums ir izpildīts, ir pamatojis ar Savienības tiesību vispārējo principu, kas attiecas uz Hartas 47. pantā garantētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ir jāpārbauda šī principa esamība un piemērojamība.

26 Šajā ziņā Direktīva 89/665, kuru Vispārējās tiesas priekšsēdētājs minējis, lai pamatotu šāda principa esamību, ir adresēta dalībvalstīm, un tātad pati par sevi tā neattiecas uz Savienības iestādēm.

27 Tomēr Tiesa ir nospriedusi, ka ar direktīvu var tikt precizēts Savienības tiesību vispārējais princips (spriedums *Kücükdeveci*, C-555/07, EU:C:2010:21, 20. un 21. punkts un tajos minētā judikatūra).

28 Jākonstatē, ka Direktīvā 89/665 ir precizēts tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā vispārējais princips īpašā publisko iepirkumu jomā, un tāpēc, kā ir nospriedis Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pārsūdzētā rīkojuma 20. punktā, attiecībā uz Savienības pašas piešķirtajiem publiskā iepirkuma līgumiem ir jāņem vērā minētā vispārējā principa, kas ietverts šīs direktīvas noteikumos, izpausme.

29 Tomēr saskaņā ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas nostiprinātas Hartas 47. pantā, Tiesa ir nospriedusi, ka atbilstoši Direktīvas 89/665 noteikumiem efektīva tiesību aizsardzība tiesā nozīmē, ka par lēmumu piešķirt līguma slēgšanas tiesības ieinteresētās personas ir jāinformē savlaicīgi

pirms līguma noslēgšanas, lai tām būtu faktiska iespēja iesniegt pārsūdzību, tostarp lūgumu noteikt pagaidu pasākumus līdz līguma noslēgšanai (spriedums *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Šajos apstākļos Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pārsūdzētā rīkojuma 158. punktā pamatoti ir atzinis, ka judikatūras – pat ja tā ir pastāvīga – piemērošana bez niansēm, kas noraidītajam pretendentam praktiski liedz panākt Savienības iestādes vai struktūras lēmuma piešķirt līguma slēgšanas tiesības īstenošanas apturēšanu, pamatojoties uz to, ka iespējamais viņam radītais finansiālais kaitējums nav neatgriezenisks, nav saderīga ar Direktīvas 89/665 noteikumos paredzētajām prasībām, kas izriet no pagaidu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā, kura ir jānodrošina publisko iepirkumu jomā.

31 Ievērojot direktīvas noteikumus, ar kuriem ir precizēts Savienības tiesību vispārējs princips, Savienības tiesa tomēr nevar neņemt vērā šo noteikumu saturu, lai arī izskatāmajā lietā tie paši par sevi netiek piemēroti. It īpaši, ciktāl no šādas direktīvas noteikumiem izriet, ka Savienības likumdevējs ir gribējis izveidot līdzsvaru starp dažādām esošajām interesēm, Savienības tiesai ir jāņem vērā šis līdzsvars, piemērojot šādi precizētu vispārējo principu.

32 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka Direktīvas 89/665 2. panta 1. punktā ir norādīts, ka dalībvalstīm ir pienākums valsts tiesībās paredzēt trīs tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ļauj cietušajai personai publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ietvaros lūgt kompetentajai tiesai, pirmkārt, noteikt "pasākumus, lai izlabotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgajām interesēm, tostarp pasākumus, lai apturētu valsts līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru vai nodrošinātu tās apturēšanu, vai apturētu jebkura līgumslēdzējas iestādes pieņemtā lēmuma īstenošanu", otrkārt, atcelt prettiesiskus lēmumus un, treškārt, atlīdzināt zaudējumus.

33 Tomēr Direktīvas 89/665 2. panta 7. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka, "izņemot gadījumus, kad pirms zaudējumu atlīdzināšanas lēmums ir jāatceļ, dalībvalstis var paredzēt, ka pēc līguma noslēgšanas saskaņā ar 1. panta 5. punktu, šā panta 3. punktu vai 2.a līdz 2.f pantu par pārskatīšanas procedūrām atbildīgā struktūra ir pilnvarota lemt vienīgi par zaudējumu atlīdzināšanu personām, kurām ar pārkāpumu nodarīts kaitējums".

34 Kā ir nospriedusi Tiesa sprieduma *Fastweb* (C-19/13, EU:C:2014:2194) 62. un 63. punktā, Savienības likumdevējs ar Direktīvas 89/665 noteikumiem ir centies līdzsvarot noraidītā pretendenta intereses ar līgumslēdzējas iestādes un izraudzītā pretendenta interesēm, paredzot tiesības ierosināt pagaidu noregulējuma tiesvedību, kuras dalībvalstīm ir jānodrošina šādam pretendentam, tikai pirms līguma noslēgšanas, bet pēc šī termiņa beigām minētajam pretendentam obligāti nodrošinot iespēju celt prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar Direktīvas 89/665 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu (šajā ziņā skat. arī spriedumu *Alcatel Austria* u.c., C-81/98, EU:C:1999:534, 37. punkts).

35 Tāpēc dalībvalstīm uzliktais pienākums savās valsts tiesībās personai, kura cietusi tāda lēmuma dēļ, kas pieņemts, noslēdzoties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrai, paredzēt iespēju lūgt noteikt pagaidu pasākumus saskaņā ar Direktīvas 89/665 2. panta 1. punktu, ir attiecināms tikai uz laikposmu no šī lēmuma pieņemšanas līdz līguma noslēgšanas brīdim.

36 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 5. punkta, 2. panta 3. punkta un 2.a līdz 2. f panta noteikumiem līgums tomēr nav noslēdzams pirms desmit dienu nogaidīšanas termiņa beigām.

37 Kā Tiesa ir nospriedusi sprieduma *Fastweb* (C-19/13, EU:C:2014:2194) 61. punktā, desmit dienu nogaidīšanas termiņa mērķis ir dot attiecīgajām personām iespēju pirms līguma noslēgšanas celt prasību tiesā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

38 Ņemot vērā iepriekš minēto, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pārsūdzētā rīkojuma 20. punktā nepamatoti ir konstatējis tāda Savienības tiesību vispārēja principa esamību, kas attiecas uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, saskaņā ar kuru noraidītajam pretendentam ir jānodrošina iespēja ne tikai

saņemt zaudējumu atlīdzību, bet arī panākt pagaidu pasākumu noteikšanu, neattiecinot šo konstatējumu tikai uz laikposmu līdz brīdim, kad līgumslēdzēja iestāde noslēdz līgumu ar izraudzīto pretendentu.

39 Kad Direktīvā 89/665 paredzētais desmit dienu nogaidīšanas termiņš pirms līguma noslēgšanas ir beidzies, no šīs direktīvas noteikumiem nevar tikt secināts, ka noraidītajam pretendentam sniegtā vienīgā iespēja celt tiesā prasību par zaudējumu atlīdzību ir Savienības tiesību vispārējā principa attiecībā uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpums. Attiecībā uz līguma slēgšanas tiesībām, kuras piešķir Savienības pašas līgumslēdzējas iestādes, ir piemērojams tāds pats nogaidīšanas termiņš saskaņā ar Regulas Nr. 1268/2012 171. panta 1. punktu. Šis termiņš arī ir desmit kalendārās dienas, ja paziņošanai par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu attiecīgajām personām tiek izmantots elektronisks līdzeklis.

40 Tagad ir jāpārbauda, vai saskaņā ar iepriekš minēto Vispārējās tiesas priekšsēdētājs nav pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā rīkojuma 164. punktā secinot, ka izskatāmajā lietā steidzamības nosacījums ir izpildīts, lai arī minētais kaitējums ir būtisks, bet ne neatgriezenisks.

41 Ņemot vērā prasības, kas izriet no efektīvas tiesību aizsardzības tiesā, kura ir jānodrošina publisko iepirkumu jomā, ir jāpiekrīt Vispārējās tiesas priekšsēdētāja konstatējumam pārsūdzētā rīkojuma 162. punktā, ka, ja noraidītais pretendents pierāda īpaši smaga *fumus boni juris* esamību, minētajam pretendentam nav jāpierāda, ka viņa pieteikuma par pagaidu noregulējumu noraidīšanas dēļ viņam varētu rasties neatgriezenisks kaitējums, pretējā gadījumā pārmērīgi un nepamatoti tiktu aizskartas viņa tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas viņam ir nodrošinātas saskaņā ar Pamattiesību hartas 47. pantu.

42 Tomēr saskaņā ar šī rīkojuma 38. punktā nospriesto tādu nosacījumu mīkstināšana, kuri ir piemērojami, lai izvērtētu steidzamības esamību, un kuri ir pamatoti ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ir piemērojama tikai laikposmā pirms līguma noslēgšanas, ja vien tiek ievērots Regulas Nr. 1268/2012 171. panta 1. punktā paredzētais desmit dienu nogaidīšanas termiņš. Ja līgumslēdzēja iestāde ar izraudzīto pretendentu ir noslēgusi līgumu pēc šī termiņa beigām un pirms pieteikuma par pagaidu noregulējumu iesniegšanas, minētā mīkstināšana vairs nav pamatota.

43 Attiecībā uz šo principu piemērošanu izskatāmajā lietā no pārsūdzētā rīkojuma 4. punkta izriet, ka 2014. gada 30. janvārī Komisija informēja, pirmkārt, izraudzīto pretendenti, ka tās piedāvājums ticis izraudzīts, lai piešķirtu līguma slēgšanas tiesības daļai Nr. 1, un, otrkārt, *Vanbreda*, ka tās piedāvājums šai daļai nav pieņemts, jo tā nebija piedāvājusi zemāko cenu. Turklāt Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 10. aprīļa rīkojuma *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R) 5. punktā ir norādīts, ka pakalpojumu līgums starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem tika noslēgts 2014. gada 27. februārī un ka šis līgums stājās spēkā 2014. gada 1. martā.

44 Tādējādi, tā kā apstrīdētais lēmums *Vanbreda* tika paziņots ar 2014. gada 30. janvāra vēstuli, kas tika nosūtīta pa elektronisko pastu, saskaņā ar Regulas Nr. 1268/2012 171. panta 1. punktu piemērojamais nogaidīšanas termiņš bija desmit dienas, un tas izskatāmajā lietā tika ievērots. Saskaņā ar šo tiesību normu minētais termiņš bija sācies 2014. gada 31. janvārī jeb 28 dienas pirms līguma noslēgšanas.

45 Turklāt no pārsūdzētā rīkojuma 5. punkta izriet, ka *Vanbreda* pieteikumu par pagaidu noregulējumu iesniedza 2014. gada 28. martā. Tādējādi līgums starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem tika noslēgts 2014. gada 27. februārī – pirms pieteikuma par pagaidu noregulējumu iesniegšanas.

46 Šajos apstākļos saskaņā ar šī rīkojuma 42. punktā izdarīto konstatējumu nosacījumu mīkstināšana attiecībā uz steidzamību principā nav pamatota.

47 Tomēr ir jānorāda, ka attiecīgās personas publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var apstrīdēt tiesā desmit dienu nogaidīšanas laikposmā pirms līguma noslēgšanas tikai tad, ja šīm personām ir pietiekami pierādījumi lēmuma piešķirt līguma slēgšanas tiesības iespējamam prettiesiskumam.

48 Nepārkāpjot tiesības uz efektīvu pārsūdzību tiesā, nevar tikt secināts, ka desmit dienu nogaidīšanas termiņš tika ievērots apstākļos, kad iespēja iesniegt pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu pirms līguma noslēgšanas bija neefektīva, jo šajā termiņā noraidītā pretendenta rīcībā nebija pietiekamu pierādījumu, kas ļautu viņam iesniegt šādu pieteikumu.

49 Ņemot vērā tiesiskās noteiktības principa prasības, šis izņēmums desmit dienu nogaidīšanas termiņa tīri mehāniskai piemērošanai tomēr ir jāattiecina tikai uz izņēmuma gadījumiem, kad noraidītajam pretendentam pirms līguma ar izraudzīto pretendentu noslēgšanas nav bijis nekāda pamata uzskatīt, ka lēmums piešķirt līguma slēgšanas tiesības bijis prettiesisks.

50 Tāpēc ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā pārsūdzētajā rīkojumā veiktos faktiskos konstatējumus, *Vanbreda* rīcībā bija pietiekama informācija, lai desmit dienu nogaidīšanas termiņā un līdz 2014. gada 27. februārim, kad tika noslēgts līgums starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem, iesniegtu pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu.

51 Lai izvērtētu jauna pamata pieņemamību, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pārsūdzētā rīkojuma 38.–43. punktā šajā ziņā analizēja saziņu, kas pirms minētā līguma noslēgšanas norisinājās starp Komisiju un *Vanbreda*. Pārsūdzētā rīkojuma 45. punktā viņš nosprieda, ka *Vanbreda* pēc pieteikuma par pagaidu noregulējumu iesniegšanas 2014. gada 28. martā un tātad pēc līguma noslēgšanas 2014. gada 27. februārī atklāja, ka *Marsh* piedāvājumu daļai Nr. 1 bija iesniegusi nevis kopā ar citiem apdrošinātājiem, bet kā vienīgā pretendente. Tāpēc Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atzina, ka šis pamats, kas bija balstīts uz šo pēdējo apstākli, ir pieņemams, kaut arī tas tika izvirzīts pēc sākotnējā pieteikuma iesniegšanas.

52 Tomēr no faktu konstatējumiem, kurus Vispārējās tiesas priekšsēdētājs ir veicis pārsūdzētajā rīkojumā, izriet, ka *Vanbreda* bija pamats apšaubīt apstrīdētā lēmuma tiesiskumu pirms līguma starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem noslēgšanas 2014. gada 27. februārī.

53 No pārsūdzētā rīkojuma 37. punkta izriet, ka *Vanbreda* kopš 2013. gada 8. novembra pauda savas šaubas Komisijai par *Marsh* piedāvājuma tiesiskumu un, it īpaši, par to, vai šī pēdējā ir ievērojusi nosacījumu par solidāru atbildību, kas tiek prasīta gadījumā, ja piedāvājums ir iesniegts kopā ar vairākiem apdrošinātājiem. Turklāt no pārsūdzētā rīkojuma 38.–40. punkta izriet, ka 2014. gada 31. janvāra un 4. februāra elektroniskā pasta vēstulēs, kā arī 2014. gada 3. un 7. februāra ierakstītajās vēstulēs *Vanbreda* atkārtoti pauda šādas šaubas un lūdza Komisijai izsniegt šajā ziņā konkrētus dokumentus. Visbeidzot, ar 2014. gada 7. februāra vēstuli, kas tika izvērtēta pārsūdzētā rīkojuma 41. punktā, Komisija norādīja *Vanbreda*, ka *Marsh* tikušas piešķirtas līguma slēgšanas tiesības daļai Nr. 1, jo tā bija iesniegusi atbilstīgu piedāvājumu ar zemāko cenu. No pārsūdzētā rīkojuma 43. punkta izriet, ka *Vanbreda* uz šo vēstuli atbildēja 2014. gada 11. februārī, atkārtoti lūdzot sniegt informāciju un dokumentus, uz kuriem tā bija norādījusi savās iepriekšējās vēstulēs.

54 Tātad no pārsūdzētajā rīkojumā veiktajiem faktu konstatējumiem izriet, ka dienās pēc apstrīdētā lēmuma paziņošanas *Vanbreda* un vēlākais 2014. gada 11. februārī šī pēdējā varēja formulēt konkrētu kritiku attiecībā uz apstrīdēto lēmumu. Tādējādi ir jāuzskata, ka desmit dienu nogaidīšanas termiņš bija sācies vēlākais 2014. gada 11. februārī jeb sešpadsmit kalendārās dienas pirms līguma starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem noslēgšanas 2014. gada 27. februārī.

55 Vispārējās tiesas priekšsēdētāja konstatētais apstāklis, ka *Vanbreda* 2014. gada 11. februārī nezināja, ka *Marsh* savu piedāvājumu daļai Nr. 1 ir iesniegusi nevis kopā ar apdrošinātājiem, bet kā vienīgā pretendente, neliedza *Vanbreda* iesniegt pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu desmit dienu

nogaidīšanas termiņā. Kā norādīts šī rīkojuma 51. punktā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pārsūdzētā rīkojuma 45. punktā arī nosprieda, ka *Vanbreda* par šo apstākli nezināja arī 2014. gada 28. martā, kad tā Vispārējā tiesā cēla savu prasību atcelt lēmumu un iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu.

56 No tā izriet, ka Regulas Nr. 1268/2012 171. panta 1. punktā paredzētais desmit dienu nogaidīšanas termiņš izskatāmajā lietā pilnībā ir ticis ievērots.

57 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, lai arī, ievērojot Savienības tiesību vispārējo principu, kas izriet no tiesībām efektīvi vērsties tiesā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pamatoti nosprieda, ka judikatūrā paredzētais steidzamības nosacījums publisko iepirkumu jomā var tikt mīkstināts tādējādi, ka var pietikt ar to, ka tiek konstatēts būtisks, bet ne neatgriezenisks kaitējums, ja vien ir pierādīts īpaši smags *fumus boni juris*, pārsūdzētajā rīkojumā viņš ir pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka šī mīkstināšana ir piemērojama bez laika ierobežojuma. Minētais steidzamības nosacījums publisko iepirkumu jomā tiek mīkstināts tikai tad, ja noraidītais pretendents pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu Savienības pagaidu noregulējuma tiesnesim ir iesniedzis pirms līguma ar izraudzīto pretendentu noslēgšanas. Turklāt uz šo laika ierobežojumu attiecas divkāršs nosacījums: pirmkārt, pirms līguma noslēgšanas ir jāievēro Regulas Nr. 1268/2012 171. panta 1. punktā paredzētais nogaidīšanas termiņš un, otrkārt, noraidītā pretendenta rīcībā ir jābūt pietekamai informācijai, lai šajā termiņā izmantotu tiesības iesniegt pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu.

58 Tāpēc steidzamības nosacījuma mīkstināšana publisko iepirkumu jomā izskatāmajā lietā nav piemērojama. No tā izriet, ka pārsūdzētā rīkojuma rezolutīvās daļas 1. un 2. punkts ir jāatceļ saskaņā ar Komisijas prasījumiem un nav jāizskata citi apelācijas sūdzības pamati.

Par pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu

59 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmajai daļai, ja Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu, tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja strīds ir izskatāmā stāvoklī, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā. Minētie noteikumi ir piemērojami arī apelācijas sūdzībām, kas iesniegtas saskaņā ar Tiesas statūtu 57. panta otro daļu (skat. Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojumu *EDF*/Komisija, C-551/12 P(R), EU:C:2013:157, 36. un 37. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

60 Tā kā strīds ir izskatāmā stāvoklī, ir pamats lemt par *Vanbreda* iesniegto pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu.

61 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka šajā rīkojumā izklāstītie iemesli, kuru dēļ pārsūdzētais rīkojums tika atcelts, arī pamato pieteikuma par pagaidu noregulējumu noraidīšanu.

62 Saskaņā ar šī rīkojuma 38. punktā nospriesto publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā noraidītajam pretendentam Savienības līmenī ir jānodrošina iespēja panākt pagaidu pasākumu noteikšanu pirms līguma starp izraudzīto pretendentu un līgumslēdzēju iestādi noslēgšanas, neraugoties uz to, ka viņš nevar pierādīt neatgriezeniska kaitējuma esamību, lai izpildītu steidzamības nosacījumu. Turpretī, kā ir norādīts šī rīkojuma 42. punktā, pēc šī līguma noslēgšanas un, ja desmit dienu nogaidīšanas termiņš ir ticis ievērots, steidzamības nosacījuma piemērošana nevar tikt mīkstināta, pat pieņemot, ka ir pierādīts īpaši smags *fumus boni juris*.

63 Saskaņā ar šī rīkojuma 56. punktā nospriesto desmit dienu nogaidīšanas termiņš pirms līguma starp Komisiju, *Marsh* un apdrošinātājiem noslēgšanas izskatāmajā lietā ir ticis ievērots.

64 Turklāt attiecīgais līgums tika noslēgts 2014. gada 27. februārī – vēl pirms *Vanbreda* 2014. gada 28. martā bija cēlusi prasību atcelt lēmumu un iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu.

65 Šajos apstākļos saskaņā ar šī rīkojuma 24. punktā minēto judikatūru ir jāuzskata, ka finansiālais, tāpat kā morālais un ar to saistītais kaitējums, kuru izskatāmajā lietā min *Vanbreda*, nav neatgriezenisks kaitējums un ka tādējādi steidzamības nosacījums nav izpildīts.

66 Taču no šī rīkojuma 22. punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka nosacījums attiecībā uz *fumus boni juris*, no vienas puses, un steidzamības nosacījums, no otras puses, ir kumulatīvi.

67 Tādējādi bez nepieciešamības izskatīt jautājumu par *fumus boni juris* esamību vai arī veikt interešu izsvēršanu pieteikums par pagaidu noregulējumu ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

68 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu.

69 Atbilstoši minētā reglamenta 138. panta 1. punktam, kas apelācijas tiesvedībai piemērojams saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

70 Tā kā izskatāmajā lietā *Vanbreda* apelācijas tiesvedībā spriedums ir nelabvēlīgs un tā kā Komisija ir izvirzījusi prasījumu šajā ziņā, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesas priekšsēdētāja vietnieks nospriež:

1) atcelt Vispārējās tiesas priekšsēdētāja rīkojuma *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R, EU:T:2014:1024) rezolutīvās daļas 1. un 2. punktu;

2) pieteikumu par pagaidu noregulējumu noraidīt;

3) piespriest *Vanbreda Risk & Benefits* segt tiesāšanās izdevumus apelācijas tiesvedībā.

[Paraksti]